

Зоряна Наконечна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0425-2064>

кандидатка наук із соціальних комунікацій,
старша наукова співробітниця Науково-дослідного інституту
пресознавства, Львівська національна наукова
бібліотека України імені В. Стефаника
(Львів, Україна)
n_zoria@ukr.net

Ольга Катола

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8819-2582>

наукова співробітниця Науково-дослідного інституту пресознавства,
Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника
(Львів, Україна)
olgakatola555@gmail.com

УДК: 070.32:655.413](477)"19"(092)

ОСИП БОДНАРОВИЧ (1895–1944): МАЛОВІДОМІ СТОРИНКИ ЖИТТЯ РЕДАКТОРА І ПУБЛІЦИСТА

DOI 10.37222/2786-7552-2024-5-7

Досліджено редакційну та публіцистичну працю Осипа Боднарівча, діяльного учасника українського пресовидавничого процесу 1920–1940-х рр. у Львові; подано окремі факти його біографії, яким не було ще приділено належної уваги. Мета статті – зафіксувати усі пресодруки, у випуску яких брав участь О. Боднарівч, визначити функції, виконвані ним у кожному з цих часописів, а також проаналізувати тематику його публікацій. Для цього було виконано низку завдань – опрацьовано довідкові джерела та спогади осіб, задіяних у пресовидавничому процесі аналізованого періоду, здійснено ретельне дослідження змісту газет і журналів, з якими міг співробітничати О. Боднарівч, опрацьовано словники псевдонімів і криптонімів, щоби встановити, як саме він міг підписуватися. Досягненню мети дослідження сприяли історичний, біографічний, аналітичний методи. Стаття є актуальною, оскільки про життя та діяльність

О. Боднарівича немає ще комплексних розвідок, а тільки принагідні згадки. Новизна статті полягає в тому, що, завдяки ґрунтовному опрацюванню джерел, вдалося не лише суттєво доповнити біографію цієї непересічної особистості, а й визначити його внесок у розвиток українського пресовидання. У результаті дослідження з'ясовано, що: О. Боднарівич був відповідальним редактором одинадцяти часописів (п'ять із них за винятком однієї сторінки дублювали матеріали «Рідної Землі»), співредагував ще чотири видання, а також низку календарів, свої статті, переклади з інших мов публікував у понад 20 пресодруках. Тематика публікацій автора – проблеми українського студентства, стан і шляхи розвитку шкільництва, громадсько-політична подієвість, рецензування нових книг та часописів, театральних вистав.

Ключові слова: Осип Боднарівич, редактор, видавець, публіцист, часопис, публікація, тематика.

Постановка проблеми. Осип Боднарівич – доволі відома постать в історії українського громадсько-політичного життя, та перш за все – на ниві пресовидання першої половини ХХ ст. Однак відомості про нього, доступні сучасному науковцю, обмежуються енциклопедичними гаслами, що не здатні охопити повну інформацію про багатогранну діяльність цієї особистості, або ж короткими згадками у спогадах його сучасників. Саме тому виникла потреба опрацювати низку періодичних видань («Діло», «Назустріч», «Новий Час», «Львівські Вісти» та ін.) та довідкових джерел з метою віднайти і проаналізувати відомості про О. Боднарівича і його статті.

Метою статті є зафіксувати усі часописи, у виданні яких (як редактор чи публіцист) брав участь О. Боднарівич, а також визначити тематику його публікацій.

Об'єкт дослідження – біографія О. Боднарівича, публікації українських часописів 1920–1940-х рр. його авторства або про нього.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Найповнішу інформацію власне про редакторський досвід О. Боднарівича на сьогодні зафіксовано в розділі «Звитяжці мистецької преси»

монографії «У полоні арту: українська мистецька преса Галичини міжвоєнного двадцятиліття» (Середа, 2023), авторка якої приділила прискіпливу увагу кожній особі, що брала активну участь у видаванні цієї преси. Для підтвердження приналежності певних статей саме цьому публіцисту значно посприяла книга «Приховані імена: словник псевдонімів та криптонімів українських авторів ХІХ–ХХІ ст.» (Брайлян, 2023). У нагоді стали дослідження «Українське видавництво у Кракові–Львові, 1939–1945» (Головата, 2010), «Українська легальна преса періоду німецької окупації (1939–1944 рр.)» (Курилишин, 2007), а також книга «Українське життя в “Генеральній Губернії” (1939–1944 рр.): за матеріалами періодичної преси» (Антонюк, 1997), систематичний покажчик змісту часопису «Назустріч» (Костюк, 1999).

Окрім того, використано низку наукових статей, серед яких виокремимо дослідження «До історії літературно-мистецького часопису “Наші дні” (1941–1944 рр.)» (Антонюк, 1993), «Преса як джерело вивчення історії українських друкованих ЗМІ (1900–1939 рр.)» (Дроздовська, 2021), «Журнал “Наші Дні” (1941–1944 рр.): Літопис українського культурного життя під окупацією» (Середа, 2024).

Виклад основного матеріалу. Народився О. Боднарівч 2 травня 1895 р. у с. Золотники на Тернопільщині у селянській родині. У 1906–1914 рр. навчався у Бережанській гімназії, де був членом і згодом керівником таємного гуртка «Молода Україна», організованого З. Кузелею (детально про цю гімназію і гурток можна дізнатися зі спогадів А. Чернецького (Чернецький, 1964), що, припускаємо, і визначило його подальші пріоритети у громадській діяльності. Згодом вступив до лав УГА, а на початку 1920-х рр. продовжив навчання в Університеті Яна Казимира у Львові. Саме у той час О. Боднарівч реалізував себе як провідник української молоді. Він очолив Українську студентську громаду, був членом «Групи української державницької молоді», з часом очолив Союз української націоналістичної молоді (Книш, 1967), яким керував до 1928 р., коли змушений був покинути посаду очільника (загал не підтримав його настійну пропозицію підтримати УНДО, членом якого він

теж був і певний період входив до центрального комітету). Подальша його доля пов'язана з редакційною та публіцистичною працею, був заступником голови (Миколи Голубця), а потім очолював Спілку праці журналістів України, яка розпочала своє існування 1941 р.

Перші згадки про О. Боднаровича як відповідального редактора та видавця віднаходимо 1924 р. у вихідних відомостях «журналу сатири і гумору» «Зиз» (Львів, 1924–1933), який впродовж усього періоду свого існування мав на меті «вколоти, щипнути, вперішити там, де треба...» (1933. Ч. 1). У редакції цього часопису О. Боднарович пропрацював до 1927 р. Він очолив Союз української націоналістичної молоді, а також ініціював, видавав і став відповідальним редактором друкованого органу організації – «журналу націоналістичної молоді» «Смолоскипи» (Львів, 1927–1929).

«Незабаром бачимо його вже в складі редакції щоденника “Нового Часу”, де своєю невтомною працею і своїм фаховим журналістичним знанням дійшов до того, що з часом перейняв і його начальну редакцію» у 1929–1930 рр. (Редактор Осип Боднарович, 1944). Саме «Новий Час» (1923–1939) став підвалиною майбутнього потужного львівського видавничого концерну «Українська Преса» І. Тиктора. О. Боднарович також належав до кола співробітників додатка до цієї газети п. н. «Література й мистецтво», започаткованого 14 травня 1928 р. (Середа, 2003, с. 36). Зауважимо, що як публіцист він розпочав співпрацю із цим часописом набагато раніше, про що йтиметься далі. Окрім того, певний період у 1930-х рр. він був співредактором ще одного видання концерну «Українська Преса» – ілюстрованої газети «Наш Прапор» (Львів, 1932–1939).

Першого січня 1934 р. О. Боднарович почав видавати у Львові двотижневик літератури, мистецтва, науки, громадського життя «Назустріч» (1934–1938). Про історію цього видання, тематику публікацій, знову ж таки, йдеться у монографії О. Середи (Середа, 2023).

У 1937–1938 рр. разом із Ю. Шкрумеляком був редактором львівської газети «Як на долоні», у вихідних даних якої також був зазначений як видавець.

Окрім того, він співпрацював із щоденником «Діло», зокрема, у середині 1930-х рр. вів щоденну «Сторінку без політики», а «в двох останніх роках його існування (1938–1939) мав нелегкий реферат польської преси і вів частинно технічну сторінку видання» (Редактор Осип Боднароч, 1944).

«За большевицької влади в Галичині Боднароч уникнув якось щасливо переслідувань, працюючи в якійсь непомітній установі» (Редактор Осип Боднароч, 1944), а з початком німецької окупації взяв участь в організації та редагуванні (липень–серпень 1941 р.) газети «Українські Щоденні Вісти» (Львів, 1941) (Курилишин, 2007, т. 2, с. 474–482).

Після припинення виходу «Українських Щоденних Вістей» обійняв посаду головного редактора газети «Львівські Вісти» (1941–1944), «які вів до останнього дня свого трудящого життя». Про цей період діяльності О. Боднароча доволі скептично (можливо, не знав про «недугу серця» редактора, на лікування якої той не мав часу (Осип Боднароч [некролог], 1944) згадує у своїх спогадах відомий мовознавець Ю. Шевельов: «... редактор її («Львівських Вістей». – З. Н., О. К.) Осип Боднароч цілком не був зацікавлений у здобуванні нових і взагалі кваліфікованих співробітників. Хоч він мав заслуги в українській журналістиці передвоєнних років, але тепер справляв враження втомленої людини, байдужої до навколишнього» (Шевельов, 2001).

Окрім уже згаданих видань, Осип Боднароч редагував популярний тижневик «Рідна Земля» (1941–1944), публікації якого у 1943–1944 рр. дублювалися виданням «Воля Покуття» (Коломия, 1941–1942; Львів, 1943–1944), а також часописами «Голос Підкарпаття» (Львів, 1942–1944), «Станиславівське Слово» (Станиславів, 1942 ч. 38(79)–78(119); Львів, 1942–1944), українським популярним тижневиком «Тернопільський Голос» (Львів, 1942–1944), часописом «Чортківська Думка» (Львів, 1942–1944) (відрізнялися вони лише публікаціями шостої сторінки, де подавалися місцеві новини), відповідальним редактором яких теж зазначався О. Боднароч. Згодом, у 1944 р., в «Новій Добі» (Щоденник «Рідна Земля», 1944) читаємо про появу щоденника (насправді він виходив як півтижневик) п. н.

«Рідна Земля», відповідальним редактором якого «є відповідальний редактор усіх українських часописів, що їх видає [Українське] Видавництво» часописів і журналів для Дистрикту Галичини. Це видання зосереджувало свою увагу на висвітленні воєнних подій і змін в міжнародній політиці (Курилишин, 2007, т. 2, с. 208–211).

За редакцією О. Боднаровича вийшли перших три числа літературно-мистецького щомісячника «Наші Дні» (Львів, 1941–1944), появу якого, стверджують джерела, ініціював саме він. У спогадах Шевельова віднаходимо відомості, що головним редактором цього журналу була Марія Струтинська, проте у самому виданні це не зазначено, а в довідковій літературі про неї згадується як про співредакторку часопису.

Інформацію газети «Діло» (1933. № 82. Рубр.: Новинки) про те, що О. Боднарович після порозуміння І. Тиктора з очільниками товариства «Луг» став редактором часопису «Вісті з Лугу», підтвердити не вдалося.

Згадка про О. Боднаровича як редактора газети «Воля Покуття» у зневажливих постах, наприклад сучасного російського журналіста В. Корнилова, відомого своїми українофобськими висловлюваннями в соціальних мережах, безперечно, свідчить про важливість цієї особистості для української нації. Редактор і публіцист упродовж життя «гордо ніс прапор української преси, кладучи завжди на першому місці добро української нації» (Остання дорога..., 1944).

Попри завантаженість редакційно-видавничою роботою, О. Боднарович віднаходив час і для написання різноматематичних матеріалів, які вміщувалися не лише в редактованих ним часописах, а й у журналі «Життя і Знання», газетах «Краківські Вісті», «Свобода» тощо. Свої тексти він підписував як власним прізвищем, так і псевдонімами чи криптонімами: Бондаренко О., Бондаренко Осип, Дніпровський О., Ельф, Б., Бодн., О. Б., О. б., о. б., Об., об., о. о. (Брайлян Н., 2023, с. 48).

Оскільки різноматематичних публікацій О. Боднаровича у різних часописах було дуже багато й охопити у статті всі їх неможливо, ми пропонуємо читачам вибірку на теми, які найчастіше його цікавили. Насамперед згадаємо матеріали, при-

свячені проблемам студентства, надруковані у «Новому Часі» (Це і те про справу допомоги українським студентам у Львові. 1927. Ч. 90; Пізнаваймо рідний край. Слово до нашої молоді на вакаціях. 1929. Ч. 83, 84; Чи акція допомоги українському студентству популярна? Загальні Збори Т-ва Прихильників Освіти у Львові. 1930. Ч. 55, 57, 58, 60, 61). Варто зазначити, що публіцист приділяв належну увагу шкільництву загалом.

Літературно-критичні матеріали про стан українського книго- та пресовидання і його проблеми – ще одна тема, яку часто аналізував публіцист (Здорове чи нездорове явище? Про нашу повітову пресу. Новий Час. 1930. Ч. 50; На наших очах твориться велике культурне діло. До появи першого зшитка «Української Загальної Енциклопедії». Новий Час. 1930. Ч. 54; Книга знання. Новий Час. 1931. Ч. 70–74; «Самоосвіта» Необхідне видавництво популярних книжочок. Новий Час. 1931. Ч. 141. Підп.: О. Б.; Перекладна література, Назустріч. 1937. № 12; Тоді і сьогодні. Чого можна довідатися з першого числа першого українського щоденника зперед п'ятдесяти літ. Діло. 1938. № 9).

О. Боднарович був автором низки рецензій як на художні твори (Наше вчора і завтра: на крайцях найновішої повісті О. Кобилянської. Назустріч. 1937. № 5), так і на наукові й науково-популярні книги (Історія Українського війська [рецензія]. Назустріч. 1936. № 23).

Оскільки О. Боднаровича у грудні 1932 р. ввели членом «надзірної ради» «Кооперативи Український Театр», він почав активно реагувати на події в театральному житті Львова, публікуючи відгуки про нові вистави, інформуючи читачів про перебіг театральних конкурсів (Дитячий театр: Нова вистава дитячого театрального гуртка школи ім. кн. Льва у Львові. Назустріч. 1937. № 8; Що приніс останній драматичний конкурс. Діло. 1937. Ч. 95. Сторінка: Театр і кіно; ін.).

Звичайно, не оминав своєю увагою О. Боднарович і громадсько-політичних тем (як-от: Народне представництво. З приводу створення блоку трьох українських партій. Новий Час. 1930. Ч. 113; Завдання моменту. Основна необхідність об'єднання національних сил. Новий Час. 1931. Ч. 1), вів мову

про «потребу національного самовиховання» (Боротьба з собою. Діло. 1938. № 8), соціальні нерівності (Для найменшого брата. Львівські вісті. 1942. № 40).

Доволі мало у часописах вміщено художніх творів О. Боднаревича. Як стверджувалося у некролозі часопису «Рідна Земля», «виснажлива редакційна праця не дозволила розвинутися його літературному таланту» (Редактор Осип Боднаревич [некролог], 1944). Нам вдалося віднайти кілька поетичних творів та оповідань, підписаних цим автором, на шпальтах журналів «Літературно-Науковий Вістник» та «Смолоскипи», газети «Новий Час», фейлетон у «Ділі». а також кілька його перекладів. Усі переклади художніх творів, здійснені О. Боднаревичем, подано в бібліографічному покажчику «Чужомовне письменство на сторінках західноукраїнської преси (1914–1939)» (Чужомовне письменство..., 2003).

Звичайно, не минулося і без суперечок між редакціями різних часописів, зокрема й очолюваними О. Боднаревичем, що публікувалися не лише у періодиках, які брали участь у певному конфлікті. Так, у газеті «Діло» читаємо «Заяву» Р. Голіяна, Л. Лепкого та Р. Пашківського про полеміку між О. Боднаревичем та І. Кедрином у «висліді часопису “Наш прапор”» (1933. № 23); через карикатури у ч. 37–40, 42 О. Боднаревич і Ю. Шкрумеляк внесли скаргу у раду ТОПЖ на часопис «Комар» та його редактора Е. Козака, на яку отримали офіційну відповідь від товариства, що «редакція “Комаря” не мала підстави дескредитувати їх національно і що цього роду методи сатири є образливі та недопускальні» (Полагода одного спору... 1937). До речі, про ці карикатури йшлося і в інших виданнях (Як на долоні. 1937. № 18).

Помер Осип Боднаревич, «людина, сповнена невсипущої творчої енергії, сповнена сили і мужности» (Лінчевський Г., 1944), 27 червня 1944 р. Некрологи опублікували більшість часописів, до видання яких він був причетний, і не тільки. За доволі короткий період своєї діяльності – прожив лише 49 років, він був відповідальним редактором одинадцяти часописів (п'ять з них за винятком однієї сторінки дублювали матеріали «Рідної Землі»), співредагував чотири видання, а свої статті

публікував у понад 20 пресодруках, був редактором низки календарів.

Література

Антонюк, Н. В. (1993). До історії літературно-мистецького часопису «Наші дні» (1941–1944 рр.). *Українська періодика: історія і сучасність*: тези доп. і повід. Всеукр. наук.-теорет. конф. (9–10 грудня 1993 р.), 87–90. Львів.

Антонюк, Н. В. (1997). *Українське життя в «Генеральній Губернії» (1939–1944 рр.): за матеріалами періодичної преси*. Львів.

Брайлян, Н. (2023). *Приховані імена: словник псевдонімів та криптонімів українських авторів XIX–XXI ст.* Львів.

Головата, Л. (2010). «Українське видавництво» у Кракові–Львові, 1939–1945: бібліогр. довід. Т. 1: Книжки й аркушеві видання. Київ: Критика.

Дроздовська, О. (2021). Преса як джерело вивчення історії українських друкованих ЗМІ (1900–1939 рр.). *Збірник праць Науково-дослідного інституту пресознавства*, 11(29), 142–169. Львів. DOI: [https://doi.org/10.37222/2524-0331-2021-11\(29\)-8](https://doi.org/10.37222/2524-0331-2021-11(29)-8).

Кедрин, І. (1976). *Життя – події – люди: спомини і коментарі*. Нью Йорк.

Книш, З. (1967). *Далекий приціл. Українська військова організація в 1927–1929 роках*. Торонто.

Костюк, С. П. (1999). «Назустріч», 1934–1938: системат. покажч. змісту. Львів.

Курилишин, К. (2007). *Українська легальна преса періоду німецької окупації (1939–1944 рр.): іст.-бібліогр. дослідж.: у 2 т.* Львів.

Лінчевський, Г. (1944). Незабутній образ [некролог]. *Львівські Вісті*, 157.

Осип Боднарівч [некролог] (1944). *До перемоги*, 27.

Остання дорога ред. О. Боднарівча [некролог] (1944). *Львівські Вісті*, 151.

Полагода одного спору. Комунікат ради Товариства письменників і журналістів ім. І. Франка (1937). *Діло*, 273.

Редактор Осип Боднарівч [некролог] (1944). *Нова Доба*, 30(153).

Редактор Осип Боднарівч [некролог] (1944). *Рідна Земля*, 32.

Середа, О. (2023). *У полоні арту: українська мистецька преса Галичини міжвоєнного двадцятиліття: монографія*. Львів.

Середа, О. (2024). Журнал «Наші Дні» (1941–1944 рр.): Літопис українського культурного життя під окупацією. *Пресознавство*, 4, DOI: <https://doi.org/10.37222/2786-7552-2024-4-6>.

Чернецький, А. (1964). *Спомини з мого життя*. Лондон.

Чужомовне письменство на сторінках західноукраїнської преси (1914–1939) (2003), 74, 86, 89, 90, 116, 124, 129, 160. Львів.

Шевельов, Ю. (2001). *«Я, мені, мене... (і довкруги)»*: спогади: у 2 т. Нью-Йорк; Харків: Видавництво часопису «Березіль», Видавництво М. П. Коць.

Щоденник «Рідна Земля» (1944). *Нова Доба*, 27.

References

Antoniuk, N. V. (1993). Do istorii literaturno-mystetskoho chasopysu «Nashi dni» (1941–1944 rr.) [To the history of the literary and artistic magazine «Nashi dni» (1941–1944)]. *Ukrainska periodyka: istoriya i suchasnist: tezy dop. i povid. Vseukr. nauk.-teoret. konf. (9–10 hrudnia 1993 r.)*, 87–90. Lviv [in Ukrainian].

Antoniuk, N. V. (1997). *Ukrainske zhyttia v «Heneralnyi Hubernii» (1939–1944 rr.): za materialamy periodychnoi presy* [Ukrainian life in the General Government (1939–1944): according to the materials of the periodical press]. Lviv [in Ukrainian].

Braylian, N. (2023). *Prykhovani imena: slovnyk psevdonimiv ukraïnskykh avtoriv XIX–XXI st.* [The hidden names: a dictionary of Ukrainian authors's pseudonyms of the 19th-21st centuries]. Lviv [in Ukrainian].

Chernetskyi, A. (1964). *Spomyny z moho zhyttia* [Memories from my life]. London [in Ukrainian].

Chuzhomovne pysmenstvo na storinkakh zakhidnoukraïnskoï presy (1914–1939) [Foreign Language Writing in the Western Ukrainian Press (1914–1939)] (2003). 74, 86, 89, 90, 116, 124, 129, 160. Lviv [in Ukrainian].

Drozdovska, O. (2021). Presa yak dzherelo vyvchennia istorii ukraïnskykh drukovanykh ZMI (1900–1939 rr.) [The press as a source for studying history of the ukrainian print media (1900–1939s)]. *Zbirnyk prats Naukovo-doslidnoho instytutu presoznavstva*, 11(29), 142–169. Lviv [in Ukrainian]. DOI: [https://doi.org/10.37222/2524-0331-2021-11\(29\)-8](https://doi.org/10.37222/2524-0331-2021-11(29)-8).

Holovata, L. (2010). *«Ukrainske vydavnytstvo» u Krakovi–Lvovi, 1939–1945* [«Ukrainian Publishing House» in Krakow–Lviv, 1939–1945]: bibliohr. dovid. T. 1: Knyzhky y arkushevi vydannia. Kyiv: Krytyka [in Ukrainian].

Kedryn, I. (1976). *Zhyttia –podii – liudy: spomyny i komentari* [Life – Events – People: Memories and Comments]. Niu York [in Ukrainian].

Knysh, Z. (1967). *Dalekyi prytsil. Ukrainska viiskova orhanizatsiia v 1927–1929 rokakh* [Long-range sight. Ukrainian military organization in 1927–1929]. Toronto [in Ukrainian].

Kostiuk, S. P. (1999). «Nazustrich», 1934–1938 [«Nazustrich», 1934–1938]: systemat. pokazhch. zmistu [in Ukrainian].

Kurylyshyn, K. (2007). *Ukrainska lehalna presa periodu nimetskoj okupatsii (1939–1944 rr.)* [Ukrainian legal press during the period of German occupation (1939–1944)]: ist.-bibliohr. doslidzh.: u 2 t. Lviv [in Ukrainian].

Linchivskyi, H. (1944). Nezabutnii obraz [nekroloh] [An unforgettable image [obituary]. *Lvivski Visti*, 157 [in Ukrainian].

Ostannia doroha red. O. Bodnarovycha [nekroloh] [The final journey of editor O. Bodnarovych [obituary]. (1944). *Lvivski Visti*, 151 [in Ukrainian].

Osyp Bodnarovykh [nekroloh] [Osyp Bodnarovych [obituary] (1944). *Do peremohy*, 27. Lviv [in Ukrainian].

Polahoda odnogo sporu. Komunikat rady Tovarystva pysmennykiv i zhurnalistiv im. I. Franka [Settlement of a single dispute. The Council of the I. Franko Society of Writers and Journalists Communiqué] (1937). *Dilo*, 273 [in Ukrainian].

Redaktor Osyp Bodnarovykh [nekroloh] [Editor Osyp Bodnarovych [obituary]. (1944). *Nova Doba*, 30 (153) [in Ukrainian].

Redaktor Osyp Bodnarovykh [nekroloh] [Editor Osyp Bodnarovych [obituary]. (1944). *Ridna Zemlia*, 32 [in Ukrainian].

Sereda, O. (2023). *U poloni artu: ukrainska mystetska presa Halychyny mizhvoiennoho dvadtsiatylittia* [Captive to art: the ukrainian art press of Galicia in the interwar period]: monohrafiia. Lviv [in Ukrainian].

Sereda, O. (2024). Zhurnal «Nashi Dni » (1941–1944 rr.): Litopys ukrainskoho kulturnoho zhyttia pid okupatsiieiu [The magazine «Nashi dni» (1941–1944): chronicle of ukrainian cultural life under occupation]. *Presoznavstvo*, 4 [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.37222/2786-7552-2024-4-6>.

Shchodennyk «Ridna Zemlia» [Diary «Ridna Zemlia»]. (1944). *Nova Doba*, 27 [in Ukrainian].

Shevelov, Yu. (2001). «Ja, meni, mene... (i dovkruih)»: spohady [«I, for me, of me... (and around)»: memoirs]: u 2 t. Niu-York; Kharkiv: Vydavnytstvo chasopysu «Berezil», Vydavnytstvo M. P. Kots [in Ukrainian].

Zoriana Nakonechna

PhD in Social Communications,
Senior Researcher of the Research Institute for Press Studies
Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv
(Lviv, Ukraine)

Olha Kalola

Research Fellow of the Research Institute for Press Studies
Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv
(Lviv, Ukraine)

**OSYP BODNAROVYCH (1895–1944): LITTLE-KNOWN
ASPECTS OF AN EDITOR AND PUBLICIST’S LIFE**

This study examines the editorial and journalistic contributions of Osyp Bodnarovych, a prominent figure in Ukrainian press and publishing in Lviv during the 1920s and 1940s. It also highlights previously overlooked aspects of his biography.

The purpose of the article is to document all periodicals O. Bodnarovych contributed to, identify his roles in each publication, and analyze the themes of his works.

To achieve this, several tasks were undertaken: reference sources and memoirs of individuals involved in the press and publishing process during the analyzed period were reviewed; a thorough study of the content of newspapers and magazines with which O. Bodnarovych might have collaborated was conducted; and dictionaries of pseudonyms and cryptonyms were examined to determine the ways he may have signed his works.

The historical, biographical, and analytical methods contributed to achieving the goal of the research.

The article is relevant because there are no comprehensive studies on the life and activities of O. Bodnarovych, only incidental mentions. The novelty of the article lies in the fact that, through thorough examination of sources, it has been possible not only to significantly supplement the biography of this remarkable individual but also to determine his contribution to the development of Ukrainian press publishing.

As a result of the research, it was found that O. Bodnarovych was the responsible editor of eleven periodicals (five of them, except

for one page, duplicated the materials of «Ridnia Zemlia»), co-edited four more publications, and also worked on several calendars. His articles and translations from other languages were published in over 20 periodicals.

The topics of his publications included issues of Ukrainian student life, the state and development of schooling, socio-political events, as well as reviews of new books, periodicals, and theatrical performances.

Keywords: Osyp Bodnarovych, editor, publisher, publicist, periodical, publication, themes.